

EXPUNERE DE MOTIVE

Prin Programul Național de Aderare a României la Uniunea Europeană, statul român și-a asumat obligația de a asigura transpunerea în primul semestru al anului 2003 în legislația națională a Directivei 98/26/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 1998 privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și în sistemele de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare. Ulterior, prin Programul de măsuri legislative prioritare pentru anul 2004, aprobat de Guvern în 26 februarie 2004, acest termen a fost modificat în martie 2004 pentru discutarea în ședință de Guvern și mai 2004 pentru publicarea în Monitorul Oficial al României.

Transpunerea prevederilor Directivei 98/26/CE în legislația națională este esențială și de absolută prioritate pentru buna funcționare a sistemelor de plăți și de decontare. Aceasta este cu atât mai importantă cu cât în prezent se află în curs de implementare Sistemul Electronic de Plăți Interbancare, proiect finanțat prin programul Phare și coordonat de Banca Națională a României.

Necesitatea promovării prezentei *Legi privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și în sistemele de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare* are la bază următoarele considerente:

a) implementarea directivei va minimiza incertitudinea juridică existentă în cadrul sistemelor de plăți și decontări din România, creând premisele pentru participarea sistemelor noastre naționale în sistemele din cadrul Uniunii Europene în condiții de egalitate de tratament, după momentul aderării României la Uniunea Europeană;

b) implementarea este esențială pentru a permite conectarea noului sistem de plăți național cu decontare pe bază brută în timp real (RTGS) la sistemul pan-european de plăți TARGET;

c) transpunerea prevederilor directivei este o condiție prealabilă în vederea controlării riscului sistemic în sistemele de plăți de importanță sistemică;

d) implementarea acestei directive, împreună cu Directiva 47/2002/CE privind contractele de garanție financiară, va rezolva aspectele legate de riscul sistemic aferent sistemelor, participanților în cadrul sistemelor, garanțiilor constituite în legătură cu aceste sisteme, precum și cele legate de conflictele de legi care ar putea să apară.

Prezentul proiect de lege care preia în legislația națională prevederile directivei este menită, printre altele, să contribuie în viitor la operarea eficientă și cu costuri reduse a aranjamentelor transfrontaliere de plăți și de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare, prin aceasta întărind libertatea de mișcare a capitalului și libertatea de furnizare a serviciilor în cadrul pieței unice din cadrul Uniunii Europene, deziderate pe care România trebuie să le aibă în vedere pentru aderare.

Legea se aplică sistemelor de plăți și sistemelor de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare, oricărui participant într-un astfel de sistem precum și garanțiilor furnizate în legătură cu participarea în sistem sau cu operațiunile Băncii Naționale a României și ale băncilor centrale din statele membre ale Spațiului Economic European în calitatea acestora de bănci centrale.

În acest sens, cele mai importante prevederi fac referire la trei aspecte:

- (a) ordinele de transfer și compensarea;
- (b) procedurile de insolvență;
- (c) garanțiile.

a) ordinele de transfer și compensarea:

- ordinele de transfer și compensarea sunt valabile, își produc efectele juridice și, chiar și în cazul deschiderii procedurii de insolvență asupra unui participant, sunt opozabile terților cu condiția ca respectivele ordine de transfer să fi fost introduse în sistem înaintea momentului deschiderii procedurii de insolvență;

- ordinele de transfer introduse în sistem după momentul deschiderii procedurii de insolvență și procesate în ziua deschiderii procedurii de insolvență își produc efectele juridice și sunt opozabile terților numai cu condiția ca participanții să poată dovedi, după momentul decontării, că nu au cunoscut și nici nu ar fi putut să cunoască faptul că s-a deschis procedura de insolvență;

- nici o normă juridică, regulă, dispoziție sau practică vizând anularea unor contracte și tranzacții încheiate înaintea momentului deschiderii procedurii de insolvență nu pot conduce la anularea unei compensări;

- momentul din care un ordin de transfer este considerat introdus în sistem trebuie să fie clar precizat prin regulile sistemului;

- un ordin de transfer nu poate fi revocat de către un participant la sistem sau de către un terț din momentul stabilit prin regulile sistemului respectiv.

b) procedurile de insolvență:

- autoritatea judiciară sau administrativă competentă care a pronunțat hotărârea de deschidere a procedurii de insolvență în baza legii române împotriva unui participant la sistem este obligată să comunice de îndată această decizie Băncii Naționale a României și Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, urmând ca acestea să comunice hotărârea tuturor sistemelor naționale;

- Banca Națională a României este obligată, după aderarea la Uniunea Europeană, să notifice decizia deschiderii unei proceduri de insolvență în România asupra unui participant la sistem, de îndată ce i-a fost comunicată, și celorlalte state membre ale Spațiului Economic European;

- deschiderea procedurii de insolvență asupra unui participant nu are efect retroactiv asupra drepturilor și obligațiilor sale, care decurg din participarea sa la sistem sau legate de această participare, care au luat naștere anterior momentului deschiderii acestei proceduri (mai precis, eliminarea regulilor de tip „ora zero”);

- drepturile și obligațiile decurgând din participarea la sistem sau legate de această participare ale participantului împotriva căruia s-a deschis o procedură de insolvență sunt determinate de legea care guvernează sistemul.

c) garanțiile:

- garanțiile constituite în cadrul unui sistem nu sunt afectate de procedura de insolvență deschisă asupra unui participant;

- în cazul în care garanția este sub formă de instrumente financiare, drepturile participanților în favoarea cărora a fost constituită garanția, precum și drepturile Băncii Naționale a României, ale băncilor centrale din statele membre ale Spațiului Economic European și ale Băncii Centrale Europene sunt determinate de legislația statului în cadrul căruia aceste drepturi sunt valabil înscrise.

Prezentul proiect de lege mai prevede, de asemenea, că:

- Banca Națională a României desemnează sistemele care intră sub incidența acestei legi;

- desemnarea sistemelor care, conform legii, nu sunt autorizate de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare se face de către Banca Națională a României pe baza unor criterii proprii;

- toate sistemele care, conform legii, sunt autorizate de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare și destinate decontării operațiunilor cu instrumente financiare intră sub incidența acestei legi. În acest sens, Comisia Națională a Valorilor Mobiliare are obligația de a comunica Băncii Naționale a României toate sistemele de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare autorizate de aceasta, iar Banca Națională a României va desemna automat aceste sisteme ca intrând sub incidența legii;

- Banca Națională a României va monitoriza permanent sistemele de plăți și sistemele de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare care decontează prin intermediul unor sisteme de plăți de importanță sistemică sau de importanță deosebită;

- din momentul aderării României la Uniunea Europeană, Banca Națională a României va comunica Comisiei Europene sistemele care au fost desemnate ca intrând sub incidența prezentei legi.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și în sistemele de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare, cu procedura de urgență prevăzută de art.76 alin.(3) din Constituția României, republicată.

PRIM-MINISTRU
ADRIAN NASTASE

